ГОДИНА XXXVIII. ЦЕТИЊЕ, у суботу 27. јуна 1909. БРОЈ 28

Цијена:
За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Појединн број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштанском упутницом, само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручиоце, г. Вељку Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.
Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре.

Власник: Државна Штампарија — Излази суботом — Одговорни уредник: С. Рамадановић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН
о
измјенама и допунама у закону о осигуравајућим друштвима у Књажевини Црној Гори од 27. маја 1904. г.

Члан 1.

Члан 3. досадашњег закона мијења се у сљедећем: тачка а) мијења се и гласи:

Дати обавезну изјаву, да ће у свима својим споровима са осигураницима у Црној Гори подлежати компетенцији Књажевских Судова по постојећим законима, или да ће се подвргнути одлукама изборног суда, који се за сваки појединн случај има саставити у Црној Гори у мјесту, гдје је главна агенција дотичнога друштва. Изборни суд састоји се из три лица: предсједник и два члана. Свака парнична страна бира по једнога судију, а тако изабране судије бирају предсједника. Ако се у избору предсједника не би судије сложиле, овога ће именовати Државни Савјет Књажевине Црне Горе. Противу одлуке овако састављених изборних судова не може бити никакве апелате, и исте су одмах извршне према објема парничним странама.

Друштво не може у уговорима са појединим осигураницима чинити никакве измјене у погледу напријед утврђене надлежности редовних односно изборних судова у споровима, које би због осигурања са истима имало.

Тачка б. отпада.
Тачка в. постаје тачка б.
Тачка г. постаје тачка в.
Тачка д. постаје тачка г.

Члан 2.

Овај закон ступа у живот кад га Књаз Господар потпише.

Препоручујемо Нашем Министру Финансија и Грађевина, да овај закон обнародује, а свима Нашим министрима да се о извршењу његову старају, властима пак заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Цетиње, 16. јуна 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат:
Чувар државног печата,
Министар Правде, и
Заступник Министра Просвјете и Црквенијех Послова,
Др. С. Дрљевић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностраних Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

Министар Финансија и Грађевина
Душан Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

Министар Правде,
Заступник Министра Просвјете и Црквенијех Послова,
Др. С. Дрљевић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН
о
измјенама и допунама у закону о монополу дувана од 20. јула 1905. г.

Члан 1.

У чл. 65. послије првога става додаје се други који гласи: „Гдје год се у овоме закону помињу изрази „надлежно Министарство“, сматраће се да је то Министарство Финансија.

Члан 2.

Овај закон ступа у живот кад га Књаз Господар потпише и кад се обнародује у званичном листу.

Препоручујемо Нашем Министру Финансија и Грађевина, да овај закон обнародује, а свима Нашим министрима, да се о извршењу његовом старају, властима пак заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Цетиње, 16. јуна 1909 г.

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат:
Чувар државног печата,
Министар Правде и
Заступник Министра Просвјете и Црквенијех Послова,
Др. С. Дрљевић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностраних Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

Министар Правде,
Заступник Министра Просвјете и Црквенијех Послова.
Др. С. Дрљевић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН
о
жиговини лозова и срећака.

Члан 1.

У Црној Гори могу се продавати само они лозови, срећке, промесе и т. д., за које је добивено претходно одобрење од стране Министарства Финансија.

Продаја и куповина оних лозова, срећака, промеса и т. д. за које није добивено претходно одобрење, ни у ком случају не смије се вршити и повлачи и за продаваоца и за купца казне предвиђене у члану 5. овог закона.

Члан 2.

Ко год жели да у Црној Гори продаје ма какве лозове, срећке, промесе и т. д., мора се ради тога обратити Министарству Финансија и тражити одобрење у смислу чл. 1. овог закона,

Добивено одобрење важи за годину дана, но Министар Финансија може га и прије истека рока одузети, чим би нашао да је услед извјеснијех околности, које су доцније наступиле, или које су и раније постојале, али њему нијесу биле познате, од штете по земљу и народ, ако се дотични лозови, срећке, промесе и т. д. купују и продају у Црној Гори.

Одобрење се може одузети исто тако и у случају, ако Министар Финансија, користећи се чл. 9. овог закона призна искључиво право продаје лозова у земљи каквој страној или домаћој лутријској установи.

За свако дато одобрење плаћа молитељ 200 круна таксе, од које му се половина враћа, ако би му се одобрење прије истека првога полугођа одузело.

Члан 3.

Таксу за одобрење неплаћају оне лутријске установе у земљи, чији је чист принос намијењен остварењу просвјетних, умјетничких, здравствених и у опште добротворних циљева.

Влада Књажевска може од ове таксе исто тако ослободити и стране установе са сличним циљевима, ако то нађе за оправдано и умјесно.

Члан 4.

Сваки лоз, срећка, промеса и т. д., која се на основу добивеног одобрења у земљи продаје и купује, подлежи плаћању жиговине, која износи 20% од вриједности дотичне срећке или лоза.

Ову жиговину не плаћају установе поменуте у претходноме чланку.

Члан 5.

За кога се утврди, да је у земљи продао какав лоз, срећку, промесу и т. д., за које не постоји одобрење добивено од Министра Финансија, казниће се новчано први пут са 200, у поновном случају са 300, а у сваком даљем случају са 500 круна.

Половином ових казна казниће се онај који такве лозове, срећке, промесе и т. д. буде куповао.

Ако осуђено лице не би било у стању, да плати казну половином свога имања, претвориће му се новчана казна у казну затвора, рачунајући за сваки дан по пет круна.

Члан 6.

Онај који продаје срећке, лозове, промесе и т. д., за које је добивено одобрење да се могу у земљи продавати и куповати, не смије их продавати прије но што плати жиговину. Ко би противно поступио и нежиговане лозове продавао, казниће се плаћањем двадесетоструке жиговине, а осим тога платиће и за сваку пресуду по 20 круна на име таксе за извиђај и осуду.

Истом казном казниће се и онај, који нежиговане лозове буде куповао, ако о томе не буде извијестио надлежну финансијску или полицијску власт.

Одредба посљедњег става чл. 5. овога закона односно замјене новчане казне казном затвора, има се у свему примијенити и код ових осуда.

Члан 7.

Од сваке наплаћене казне по извршној осуди половина припада ономе, по чијој је достави извиђај предузет и пресуда изречена, а друга половина државној каси.

Члан 8.

Правилник за извршење овога закона прописаће Министар Финансија.

Члан 9.

Докле се не би у земљи установила Државна Лутрија, овлашћује се Министар Финансија, да може у споразуму са Управом Класне Лутрије које стране државе или са каквом другом приватном домаћом или страном лутријском установом, уз одговарајућу новчану накнаду признати лозовима, срећкама, и т. д. дотичне установе искључиво право продаје у Црној Гори за извјесно вријеме, ослобођавајући их од плаћања жиговине за вријеме трајања истог.

Члан 10.

Половина ових прихода, које буде имала држава према одредбама чл. 2, 4, 7 и 9. овога закона, употријебиће се на привредне циљеве, ради чега ће се установити нарочити фонд за потпомагање и унапређење Народне Привреде, чија ће правила прописати споразумно Министар Финансија и Министар Унутрашњих Дјела.

Члан 11.

Овај закон ступа на снагу, кад га Књаз Господар потпише, а издавање одобрења за продају лозова по истоме и наплата жиговине вршиће се од 1. октобра т. г.

Препоручујемо нашем Министру Финансија и Грађевина да овај закон обнародује, а свима Нашим министрима да се о извршењу његову старају, властима пак заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

Цетиње, 16. јуна 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио држ. печат:
Чувар државног печата,
Министар Правде и
Заступник Министра Просвјете и Црквенијех Послова.
Д-р С. Дрљевић с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Иностраних Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

Министар Правде,
Заступник Министра Просвјете и Црквенијех Послова,
Д-р С. Дрљевић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног производимо:

у чин официра народне војске подофицире народне војске: Радоњу Н. Прелевића из баталиона Доњо-Кучког, Милосава Влаховића из баталиона Ровачког, Јована Вуксановића из баталиона Доњо-Морачког, Стевана Пековића и Јована Боића из баталиона Горњо-Морачког, Милана Крговића и Мила Вукадиновића из баталиона Пољског, и Ђура Рогошића из баталиона Горњо-Зетског.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 26. јуна 1609. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир **Митар Мартиновић** с. р.

УЧИТЕЉСКИ РАСПОРЕД

Према члану 46. Закона о нар. школама, а на приједлог комисије за грађење учитељског распореда за 1909./10. годину Заступник Министра просвјете и црквв. послова *утврђује* за наставнике народнијех школа:

Западна школ. област

у Доњем Загарчу

Блажа Беговића, учитеља из Брезовика;

на Очиницима

Алексу Космајца, учитеља с Мирца;

у Дуйилу

Јована Иличковића, учитеља из Шестана;

у Доњ. Цеклину

Ника Новаковића, учитеља из истог мјеста;

на Цетињу

Андрију Вукића, учитеља из истог мјеста;

у Грађанима

Јована Дапчевића, учитеља из истог мјеста;

на Његушима

Васа Врбицу и Блажа Калуђеровића, учитеље из истог мјеста;

на Грахову

Радомира Кривокапића, учитеља из истог мјеста;

у *Глухом Долу*

Милутина Пајевића, учитеља из истог мјеста;

на Бати

Сава Весковића, учитеља из истог мјеста;

у Крњицама

Божа Беговића, учитеља из истог мјеста.

Источна школ. област

у Колашину

Нова Вуканића, учитеља из Буковице, и Пунишу Милошевића, учитеља из истог мјеста;

у Доњ. Морачи

Луку Булатовића, учитеља из истог мјеста;

у Речинама

Николу Нишавића, учитеља из Убала;

у Пољима

Јакшу Поповића, учитеља из истог мјеста;

на Андријевици

Милића Савића, учитеља с Медуна;

у Подгорици

Јагоша Поповића, учитеља из истог мјеста, и Анђу Ђурашковићку, учитељицу из истог мјеста;

у Љешкопољу

Крста Ненезића и Душана Поповића, учитеље из истог мјеста;

на Дрезги

Радосава Марковића, учитеља из истог мјеста;

у Штитарици

Стевана Бојовића, учитеља из истог мјеста;

у Ђулићима

Миливоја Драговића, учитеља из истог мјеста;

у Коњусима

Новицу Драговића, учитеља из Праге;

на Медуну

Николу Радовановића, учитеља из Павковића;

у Ровцима

Николу Булатовића, учитеља из истог мјеста;

у Трешчи

Милију Ћулафића, учитеља из истог мјеста;

у Релези

Видака Пејовића, учитеља с Градца.

Сјеверна школ. област

на Жабљаку

Мира Гломазића, учитеља из истог мјеста;

у Никшићу

Јована Авдаловића, из Гацка; Петра Дубљевића, учитеља из Кочана, и Радосава Николића, учитеља из истог мјеста;

на Дан.-Граду

Михаила Мартиновића и Ника Филиповића, учитеље из истог мјеста.

П. Бр. 2032. **Из канцеларије Министарства просвјете и црквв. послова, 23. јуна 1909. године, на Цетињу.**

СПИСАК

празнијех учитељскијех мјеста на дан 24. јуна 1909. год.

Западна школ. област

Вилусе I и III разред. — *Горњи Загарач*, — *Комани* I и III раз. — *Чево* два одјељења. — *Богетићи*. — *Трешњево* I, II и IV раз. — *Брећанац* I, III и IV раз. — *Горње Рудине* I, II и III раз. — *Богмиловићи* I, II и IV раз. — *Љуботиж* I и II раз. — *Подгор* I, III и IV раз. — *Брчели* I и III раз. — *Додоши*. — *Бар* I и II раз. — *Салч* I, II и III р. — *Бољевићи* два одјељења. — *Сотонићи*. — *Комарно*, — *Доњи Цеклин* I и II раз — *Бјелице*. — *Мирац* I, II и III разред.

Источна школ. област

Градац два одјељења. — *Горња Морача* два одјељења. — *Блатина* I и II раз. — *Доња Морача* I и II раз. — *Поља* I и II раз. — *Прекобрђе* I, II и III раз. — *Андријевица* I и II раз. женске школе. — *Краље* I, III и IV раз. — *Братоножићи* I и II раз. — *Убли* два одјељења. — *Вуковци*. — *Момче*. — *Безјово*. — *Крња Јела* I, III и IV раз. — *Веље Дубоко* I, II и IV раз. — *Спуж*. — *Ман. Ћелија* I, II и IV раз. — *Српска* I и II раз. — *Ново Село*. — *Затријебач* I., II и III раз. — *Близна* I, II и III раз. — *Дражевина* I и II разред.

Сјеверна школ. област

Велимље I, II и IV раз. — *Опутна Рудина* I, II и III раз. — *Врућеновци* I, II и III раз. — *Петровићи*. — *Голија*. — *Шавник* I и II раз. — *Горанско*. — *Црквице* (Пива). — *Стабно*. — *Пишче* I, III и IV р. — *Брезна*. — *Борковићи*. — *Ускоци* два одјељења. — *Тешца*. — *Ждребаник* I раз. — *Никшић* I раз. жен. школе. — *Горње Поље*. — *Жуйа Никшићска* два одјељења. — *Дан. Град* I а р. — *Шаранци* I, II и III раз. — *Драговољићи*. — *Павковићи* два одјељења. — *Брезовик*. — *Буковица* I, II и III разред.

Молбе за ова мјеста примаће се у Министарству просвјете и црквв. послова до 1. августа ове године закључно.

Напомена. Поред којијех мјеста нијесу означени разреди, школа је у томе мјесту четвороразредна, и у њу се може поставити само учитељ; а гдје није означено, да је женска школа, та је школа или мушка или мјешовита.

П. Бр. 2040. **Из канцеларије Министарства просвјете и црквв. послова, 24. јуна 1909. год., на Цетињу.**

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. Кр. В. Књаз Нашљедник вратио се у недјељу са Тополице, гдје се бавио неколико дана.

— У сриједу вече стигли су на Цетиње у нарочитој мисији Њихове Преузвишености Лутфи-бој, први шамбелан Њ. Ц. В. Султана, и дивизијски генерал Сами-паша, да Њ. Кр. В. Књазу Господару нотифицирају ступање на пријесто Његовог Царског Величанства Султана Мехмеда V. На граници дочекали су их овд. царско-турски посланик Њ. Пр. Баки-бој и аташирани им командир г. Јоко Јовановић, те су се одатле Њихове Преузвишености заједно са пратњом довезли до Цетиња дворским аутомобилом, који им је био послат у сусрет, и примљени су били овдје као гости Књажевског Двора.

У четвртак у 11 сати прије подне Њ. Кр. В. Књаз Господар примио је у свечаној аудијенцији у великом дворском салону, а у присуству министара, господу изасланике, и том је приликом Њ. Пр. Лутфи-бој предао Њ. Кр. В. Господару својеручно писмо Њ. Ц. В. Султана Мехмеда V. Послије аудијенције задржани су господа изасланици с Њ. Пр. Баки-бејом на дворском фамилијарном ручку.

Послије подне изасланици записали су се у књиге Њихових Краљевских Височанстава Књаза Нашљедника и Књагиње Нашљедниковице и Њихових Височанстава Књаза Мирка, Књагиње Наталије и Књаза Петра, па су чинили посјете нашим министрима, Високопреосвештеном Господину Митрополиту Митрофану, државним великодостојницима и члановима дипломатског кора.

У вече у 8 сати био је у Двору у част њихову свечани објед, коме су присуствовали сви чланови узвишеног Књажевског Дома, Њ. Пр. Баки-бој са особљем царско-турске легације, наши министри и великодостојници са госпођама. За вријеме обједа концертирала је војна музика, а кад је шампањско служено, Њ. Кр. В. Господар подигао је чашу у здравље Њ. Ц. В. Султана Мехмеда V., пожеливши Му дугу и сретну владавину у новом уставном животу турске Империје.

Јуче су господа изасланици били на приватном ручку код Њ. Пр. Баки-бија, а у вече је овај дао у част њихову велику вечеру у Гранд Хотелу, на коју су били позвати наши министри и великодостојници и чланови дипломатског кора.

Данас ће Њихове Преузвишености Лутфи-бој и Сами-паша бити опет на приватном ручку у овд. царско-турском посланству, а у вече на опроштајној вечери у Двору. Господа изасланици полазе одавде сјутра преко Крфа за Атину, а одатле у Цариград.

Њ. Кр. В. Књаз Господар благоизволио је одликовати Њ. Пр. Сами пашу првим степеном Данилова ордена, а Њ. Пр. Лутфи-бију, који већ има ово високо одликовање, благоизволио је подарити Своју слику са својеручним потписом.

— У прошлу суботу наш министар предсједник дао је у част дипломатског заступника Краљевине Србије г. Јовановића и његове госпође, вечеру у Гранд Хотелу, на којој су учествовали Царско-руски отправник послова г. Дјачеико, наши министри и великодостојници са госпођама.

— Г. Пилгрим-Балтаци, овд. њемачки министар, отпутовао је са госпођом на подуже одсуство. Послове њемачког посланства вршиће до повратка г. министра овд. аустро-угарско посланство.

— Г. Евгениадис, овд. кр. грчки дипломатски заступник, отпутовао је у прошлу сриједу на кратко одсуство.

ЗАПИСНИК IV РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ
ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држаног 6. јуна 1909. год.

Предсједавао предсједник
М. Ђукановић

Секретар
Д. Петровић

Почетак у 9 сати прије подне.

Присутни су сви министри.

Предсједник отвара четврту редовну сједницу, која се претвара у тајну.

Послије тајне сједнице отвара се јавна сједница.

На дневном је реду „Пројект закона о ванредном кредиту од кр. 230.000 (двије стотине тридесет хиљада круна) за покриће ванредних државних потреба“.

Извјестилац *Risto Бошковић* чита пројект реченог закона а послије извјештај одборски.

Мило Татар пита, зашто влада није поднијела Скупштини предлог о овом ванредном кредиту, него је поднијела законски пројект и позива се на чл. 58. Закона о буџету.

Владин повјереник *Јовановић* одговара Татару, да овако како је учињено, то одговара потпуно законским прописима.

У тој дебати узимају учешћа: *Вулетић*, *Мијушковић*, који држе да је требало поднијети предлог; и министар правде *Дрљевић*, министар финансија *Вукотић* и *Јерговић*, који бране владино гледиште, да је подношењем законског пројекта форма законска потпуно очувана.

Предсједник ставља на гласање овај пројект закона о ванредном кредиту и, послије поименичног гласања изјављује, да је гласало 66 посланика, који су сви гласали „за“, и да је овај пројект закона у начелу примљен. — Приступа се претресу у појединостима.

Извјестилац чита чл. 1.

С. Вулетић примјећује, да не треба примити ријеч „извршене анексије“, него „оглашене“, јер каже нећемо да признамо да је извршена анексија.

Филиш Јерговић предлаже, да остане само „приликом анексије Босне и Херцеговине“.

Прима се чл. 1. са редакцијом г. Јерговића.

Чл. 2. и 3. примају се без примједбе.

У чл. 4. *Вулетић* примјећује да је овај члан излишан, јер је предвиђен чланом 54. закона о буџету.

Јерговић брани овај члан и каже да треба да остане.

Чл. 6. прима се без примједбе.

Приступа се поименичном гласању, послије којег предсједник изјављује, да је гласало 65 посланика и то сви „за“.

Предсједник закључује данашњу сједницу, а другу заказује за сјутра са продужењем истога дневног реда.

Секретар
С. Драговић

Предсједник
М. Ђукановић

ЗАПИСНИК V РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ
ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 6. јуна 1909. год.

Предсједавао предсједник
М. Ђукановић

Секретар
Д. Петровић

Почетак у 3 сата послије подне.

Присутни су сви чланови књ. владе, као и њен повјереник М. Јовановић.

Сједницу је отворио предсједник *Ђукановић* с напоменом, да записници II, III и IV. редовне сједнице нијесу за читање готови.

Прелази се на дневни ред: начелан претрес приједлога закона о државном зајму. За извјестилачким је столом замјеник извјестиоца *Ф. Јерговић* и чита.

Владин повјереник *М. Јовановић* као најглавније питање државне политике истиче о задужењу државном. Вели, да су државне потребе разгранате, тако, да приходи нијесу кадри покрити расходе, али да држава стога не повећава порезе, већ прибјегава другим средствима — зајму, користећи се јавним кредитом својим. Баца затим поглед на европске државе и види, да свака има дуга, као што види и то, да су то најкултурније државе, додајући, да државе данас не бјеже више од дугова, већ се задужују, али паметно. Дотиче се предложеног зајма и налази, да је он потребан и корисан, јер ће се употребити једним дијелом својим на конверсију и консолидовање ранијих државних дугова, а другим већим дијелом на предвиђене инвенстиције. Даље анализира и оцјењује услове зајма, налазећи, да су исти повољни с обзиром на кредитну способност нашу у колико је она на страни позната. Помиње по том гаранцију предложену за зајам и у име владино изјављује, да она, ако се без ње зајам не би мога наћи, неће штетити наш углед државни. Прелази на амортизацију зајма, сматрајући, да је за исту добар начин предвиђен. Додирујући покриће ануитета, слаже се одборским појединачним измјенама и допунама с тим, да се из овога зајма издвоји 130.000 кр. за поштанско-телеграфско одјељење, мјесто одјељења за грађевину и саобраћај.

Ф. Протић види корисан распоред за употребу зајма, али примјећава, да ни влада ни финансијски одбор нијесу обратили пажњу на регулисање ријека и језера, као једне битне потребе, узимајући за примјер ријеку величку и тражећи, да се и она стави у програм владиног рада предвиђеног са предложеним зајмом.

С. Вулетић, истичући важност данашње сједнице и наглашавајући непопуларност државних дугова ма и добро склопљених, разлаже, кад су они корисни

с обзиром на циљ за који се чине и услове под којима се чине. Претреса владин програм за употребу зајма и налази, да му треба корекције, нападајући га, што није предвидио градњу ма чега у зети. Прелази на услове предложене за зајам и држи, да су они рђави према кредитној способности наше државе и њеном стању уопште, као и гаранцији за зајам. Напада чл. 3. пројекта, односно интересне стопе и чл. 8. односно емисионог курса, сматрајући и једно и друго неповољним и објашњавајући, како је интерес 5% много већи но што се чини с обзиром на курс 84%. Зато и ако је у начелу за зајам, није — вели — никад за зајам под оваквим условима и тврди, да Црна Гора може наћи бољи зајам од овога, чудећи се, зашто се влада није предходно распитала за зајам, па онда изашла пред Скупштину, као што се то чини гдје друго на страни. Вели, да би за нас опасан био зајам с оваквим условима. Завршава, да ће гласати у начелу за зајам, али да ће при коначном гласању бити против њега, ако му се услови не промијене а распоред не корегира.

Замјенику извјестиоца *Ф. Јерговићу* је мило што је и Вулетић у начелу за зајам, али примјећава, да су му цифре погрешне.

М. Мијушковић, износећи своје погледе на зајмове и дугове државне, напомиње, да је и он, као и другови му, у прошлим сазивима скупштинским истицао потребу конверсије и консолидовања наших државних дугова, као краткорочних и доста великом каматном стопом. Истиче, да су зајмови, цјелисходно намијењени и продуктивни, с једне стране за државу корисни, а с друге и правични, јер дације и порези оптерећују садашњост у корист будућности, док је са зајмом обрнуто, те је за то у начелу за зајам. С обзиром на садашњу нашу кредитну способност — у чију анализу дубље улази, истичући долазак страних капитала, повчане заводе, њихов — према нашим приликама — солидан рад; јавност и контролу у финансијама и т.д. — он је мишљења, да овај зајам није ни у колико добар ни за државу корисан, пошто му је интересна стопа висока 5%, а емисиони курс 84% сувише низак, рачунајући, да зајам за Црну Гору с погледом на њен политички значај, досадашњи зајам и т. д., није добар са интересном стопом вишом од 4% и курсом мањим од 90%. Примјећава владином повјеренику Јовановићу на примјере, изнесене у упоређењу овога са страним зајмовима, јер је изнио примјере лоших а не добрих зајмова. Замијера у неколико распореду предвиђену за употребу зајма и вели, да у прилогу 2. а) ваља учинити неке измјене, а да је у пуилогу 2. б) одређено за казнене и истражне затворе, док међутим на школе и друге културне није ништа, што свакако неће учинити лијепу импресију ни у земљи ни ван ње.

Министар унутрашњих дјела *Ј. Пламенац* није вели, могао проконтролисати оно, што су Вулетић и Мијушковић хтјели рећи, примјећавајући им, да су били час за зајам а час против њега. Одбија њихове приговоре као неоправдане и пребацује им с друштвом на њихово држање у јутрошњем претресу. Сматра цјелисходним распоред предвиђен за употребу зајма у колико оно може досећи, а разумије се, додаје, да се с оволиким зајмом не може све постићи.

Р. Радовић предлаже, да се испусте ове излишне дебате, те да се приступи гласању у начелу, с обзиром на хитност рада, због којег је Скупштина сада окупљена.

Ј. Спасојевића је вели, обрадовао глас о ванредном сазиву скупштинском, мислећи, да ту има нечега важног, а међутим сада види обилне ствари. Чини му се, да би боље било, да се на првом мјесту већи дио овог зајма употреби на земљорадњу, исушење мочвара и т. д., јер он ће тако бити продуктиван. Зајам у начелу одобрава, али не одобрава распоред предвиђен за употребу истог. Држи да су под бољим условима закључени ранији зајмови, а тежи су толико, што се у краћим роковима исплаћују.

Ђ. Дрецун налази, да треба бурно поздравити владин приједлог с програмом рада.

Министар правде д-р *С. Дрљевић* се осврће на примједбе стављене на владин приједлог и означава их као неосноване. Вели да исушење Скадарског Језера није интерно питање Црне Горе, већ међународно, а са задовољством констатује, да је кредитна способнос државе наше сваким даном примјетно јача, надодајући, да ће она овим зајмом много више порасти. Осврће се посебно на наше казнене и истражне заводе и одбија Мијушковићеву замијерку, стављену на њих, истичући њихову важност и неопходну потребу реорганизације истих.

На гласању је приједлог једногласно примљен у начелу.

Сједница је закључена у 8 сати послије подна а идућа је заказана за сјутра-дан у 9 сати прије подна, с продужењем дневног реда.

Секретар **Д. Петровић** — Предсједник **М. Ђукановић**

ЗАПИСНИК VI. РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ
ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 7. јуна 1909. г.

Предсједавао предсједник
М. Ђукановић
Секретар
С. Драговић

Почетак у 9 сати прије подне.

Присутни су министри: Мартиновић, Пламенац, Вукотић и Дрљевић, као и владин повјереник Јовановић.

Сједницу је отворио предсједник *Ђукановић*. Записник II. редовне сједнице прочитао је секретар *Драговић* и он је примљен без примједбе, а записник III. редовног састанка прочитао је секретар *Петровић* и он је усвојен с примједбом *М. Мијушковића*, да се дода „по саслушању Државног Савјета", како је и рекао био.

Прелази се на дневни ред: посебан претрес приједлога закона о државном зајму. Извјестиоца замјењује *Ф. Јерговић* и чита.

Чл. 1. усвојен је по пројекту с допуном одборском, послије питања *М. Мијушковића* и објашњења владиног повјереника *Јовановића*.

Код чл. 2. узели су учешћа у дебати: замјеник извјестиоца *Јерговић*, износећи сврху одборског додатка; *М. Мијушковић*, тражећи детаљније објашњење овог члана; и владин повјереник *Јовановић*, дајући тражено објашњење, — послије чега је чл. 2. усвојен по приједлогу и извјештају.

Код чл. 3. узима ријеч *М. Мијушковић* и налази важним питање о величини курса. Доказује рачунски, да је овај зајам под предложеним условима гори него ранији и да се конверсијом не добија, те не усваја предложену интересну стопу.

Владин повјереник *Јовановић* вели, да се под конверсијом сматра, да се дуг од више интересне стопе претвори у дуг са нижом и да ту не долази само ова, већ и величина зајма, дужина рока и т. д., па да све то треба имати на уму с обзиром на предложене инвестиције.

Ф. Јерговић налази погрешним Мијушковићев рачун. Вели, да није овдје у питању само конверсија ранијих дугова, већ је и друго — инвенстиције — по сриједи.

С. Вулетић је за то, да се интересна стопа смањи, јер он њу сматра много важнијом него све остало.

Министар унутрашњих дјела *Ј. Пламенац* акцептира Јовановићеве ријечи, да је овај зајам кад се упореди с ранијим много повољнији од овог, указујући још и на величину новог зајма у односу према старом, а међутим мање годишње плаћање, што много значи.

Ј. Спасојевић држи, да је овај зајам много неповољнији од старог и ако је овај склапан још онда кад је наша кредитна способност куд и камо лошија била, него што је данас, наводећи, да је Мијушковић то тачно доказао рачуном.

Мисли да је влада требала, да се предходно распита за услове зајма, па тек онда с њима изађе пред Скупштину. Налази, да је предложени интерес велик и да га не треба усвојити.

Министар финансија *Д. Вукотић* напомиње, да је владина унутрашња страна, да зајам нађе, истичући неоспорност потреба предвиђених у њеном програму радова. Тражи, да се преко овога приђеђе и усвоји по приједлогу.

Чл. 3. је усвојен по приједлогу, како га је одбор оставио.

М. Мијушковићу се допада одборско мишљење донешено код чл. 4., чак био би мишљења, да се стави рок од 50 година за исплату зајма. Предлаже уметање пасуса: само у том случају, ако су испод пари".

Ф. Јерговић сматра, да се оно, што Мијушковић хоће, само собом разумије.

Р. Радовић је противан оваквом отезању дебате, те тражи, да се одмах приђеђе на гласање.

Владин повјереник *Јовановић* вели, да је оно, што Мијушковић жели, предвиђено пасусом „комбиновањем ова оба начина".

С. Вулетић налази, да то треба законом ограничити.

Чл. 4. је већином гласова примљен по приједлогу и извјештају, а чл. 5., 6. и 7. по пројекту, како их је одбор оставио, без дебате.

Код чл. 8. узео је ријеч *М. Мијушковић* и, узимајући у обзир усвојену интересну стопу, нашу кредитну способност и гаранцију предвиђену за зајам, сматра, да је предложени курс мали и да га је штетно примити испод 90%.

Владин повјереник *Јовановић* напомиње, да је ово минимална граница курса.

С. Вулетић примјећава, да се зајмови закључени са курсом испод 90% сматрају зеленашким.

Поп *Крсто Поповић* предлаже, да се стави бољи курс, наводећи разлоге за то. Вели да не треба, да смо заслијепљени партизани, јер овај пројект није еванђеље па да не може трпјети измјенâ.

Министар унутрашњих дјела *Ј. Пламенац* одбија Поповићеву примједбу односно партизанства, о којему — вели — да влада води рачуна, не би излазила са овако стварним програмом.

Поп *Крсто Поповић* реагира на говор министра Пламенца, поткрепљујући свој ранији говор са примјерима.

Чл. 8. је примљен по пројекту, а чл. 9. по извјештају, као и чл. 10., 11. и 12. по приједлогу, без дебате.

М. Мијушковић друкчије редижира чл. 13. умећући пасус: „и обавезâ материјалне природе", док замјеник извјестиоца *Јерговић* држи, да је и одбор то исто казао својим додатком донесеним код чл. 13., послије чега је исти усвојен по приједлогу и извјештају.

У дебати по чл. 14. *С. Вулетић* вели, да је сума, предложена за оснивање хипотекарне банке мала, те је за то, да се иста повећа. Налази, да треба законом а не министровим правилником организовати ту банку.

Владин повјереник *Јовановић* признаје, да није та сума тако велика, али вели, да ће банка наћи и другог начина, а осим тога, да ће у њу улазити и сви фондови, кауције и т. д. Држи, да се правилником донесеним на основу чл. 14. може извршити организација банке, наводећи разлоге за то.

М. Мијушковић истиче катастар као потребу уз оснивање хипотекарне банке, али да је то за сада немогућно, но да се може послужити класификацијом и премјером земаља. Мисли у осталом, да правилник може послужити за организацију банке док се о истој закон донесе.

М. Татар држи, да је потребан закон за организацију хипотекарне банке.

Гласањем је чл. 14. примљен по приједлогу, као и чл. 15., код ког су узели ријеч: *С. Вулетић* и *Ф. Јерговић*.

Сједница је закључена у $11^3/_4$ сата прије подна, а идућа је заказана за данас у 3 сата послије подна с продужењем истог дневног реда.

Секретар **С. Драговић** — Предсједник **М. Ђукановић**

Енглеско-њемачки антагонизам

Прошла су времена, кад је рат био тако рећи политичка и социјална потреба. Најтежа и најзамршенија међународна питања рјешавају се данас мирним споразумом, јер завађене стране признају, да би ратом и у најбољем случају више изгубиле, него и најрђавијим рјешењем ратног сукоба.

Али један рат изгледа да је ипак неизбјежан, а то је енглеско-њемачки рат. Истина, ни Енглеска ни Њемачка не желе рата, и у томе су сасвим искрене мирољубиве изјаве владаоца и влада, које се свакога часа понављају у корист мира. Енглеска зна добро, да би тај рат могао сасвим уништити њену већ и онако доста угрожену трговину, а Њемачка је убијеђена, да би њена побједа добро дошла само трећима, па би онако изморена и оштећена морала посматрати, како други црпе корист са њезиних војних лаворика.

Међутим, овога су убјеђења и овако мисле само виши кругови, док су енглески шири кругови сви за рат, јер они су се у ту мисао потпуно уживјели и принуђавају одлучујуће кругове на грозничаво спремање. Упоредо са тијем мора ићи и Њемачка, и кад те спреме достигну свој врхунац, сама ће природа изискивати, да се ова два колоса сударе, да наступи грозан покољ.

Не треба испитивати статистичке податке — ратна нервозност Енглеза показује, да се њихова свјетска трговина налази у назадовању. Они против утакмице Њемачке немају друго оружје осим рата — судбоносна додуше игра, али још једино могућа. Непрекидни успјеси и освајања кроз толико вјекова, створили су у енглеском народу понос у осјећању своје надмоћности. Империјализам над цијелим свијетом, то је била у неколико историја Енглеске. Како се може сад зауставити тај животни сок? Је ли могуће задржати, скучити своје вјековне тежње? Зар да пристане Енглеска, да чекањем мирно изгуби послије економске надмоћности и своју поморску надмоћност? Овако резонују енглески шири кругови, који се не плаше ратне опасности, који не знају других ратова до далеке експедиције, у које се као војници шаљу плаћеници. Енглески народ је једини народ на свијету, који не познаје грозоте рата. Говори му се толико времена о њемачком антагонизму, и како је јуначан и одважан, енглески народ готов је, да насрне на опасност која му непрестано стоји пред очима.

Па ипак и овај рат, био он и побједнички, далеко је да Енглеској послужи као лијек. Претпоставимо, да у том рату флота и војска њемачка буде до ноге потучена, остаће ипак Њемачка са својих 60 милијона радника, у толико више активнијих и приљежнијих, у колико су више штете претрпјели. И онда?

Прави је отпор енглески — пише Д' Естурнел де Констан, који је познат и високо цијењен као ватрени поборник међународног изборног суда и европског мира — не у осјећању сигурног ратног успјеха, не у ратничкој авантури, у коју се баца један народ из страха и очајања, већ у новом васпитању, у радној енергији, у спремању за нову конкуренцију. Према томе би по његовом мишљењу Енглеска требале избјегавати сваку могућност рата, а Француска као пријатељски расположена сила, помоћи ће јој да и без рата нађе прави пут за своју бољу будућност, као и за корист осталих народа, које ни једна влада неће моћи нагнати у неизбјежан рат, ако се Француска и Енглеска уједине са свима напреднијим државама за одржање мира.

Критско питање

Односи између Турске и Грчке нијесу ни приближно онаки, како треба да су односи двају сусједа, који не живе бог зна у каквом пријатељству, али и који један другом не мисле зло. Критско питање дошло је данас у фазу, када се мора ријешити било овако било онако — било у корист Турске или на штету њену. Оно се мора ријешити, јер се Европа не би могла њиме непрестано бавити, пошто би оно ако остане нерријешено, вјечито било повод сукобу између Турске и Грчке. Те сукобе није могуће вазда изглађивати и умиривати, с тога ће по свој прилици Европа, која не воли да има таквијех опаснијех питања а у могућности је да их ријеши, ову ствар најпослије прекршити.

До душе није лако ни ово питање ријешити. Турска је ријешена да брани своја права, ако буде било потребно, и самим оружјем. Она се за такав начин рјешења спрема. Евентуалностима и случајностима данашња управа турске империје не повјерава се. Старо турско начело: нека иде како иде, данашњи уставни режим не признаје и труди се, да колико до саме Турске стоји, утиче на ток догађаја.

Могућност рата претпоставља и држање Крићана, који се на врат на нос наоружавају, из чега се може закључити, да они послије одласка заштитних чета спремају отпор против евентуалног искрцавања турских чета, а могуће је да ће поћи и још даље, те ће поново прогласити присаједињење Грчкој. Држање је напротив Грчке сасвим коректно. Грчка јавност је мирна, штампа уздржљива. Грчка рачуна код тога добро: кад је сумњива њезина побједа на бојном пољу, хоће бар да имаде уза се симпатије велесила, а нема сумње, да данас уз њу стоје Русија и Енглеска.

У таквом стању налази се данас ето критско питање, а докле иде сада та нетрпљивост у узајамним односима између Турске и Грчке, најбоље се види из овог најновијег рјешења турске владе. На име из Солуна јављају, да је турска влада ријешила, да затвори све грчке школе у Мађедонији. Као разлог томе затварању наводи турска влада то, да грчки свештеници и учитељи потпомажу четнике и драже становништво против Турске. Осим тога траже добровољце за чете, па чак и своје одраслије ђаке наговарају да ступе у чете. Солунски валија је већ затворио неколико грчких школа и повео истрагу противу неколицине грчких учитеља и попова. Овај поступак турских

власти још је више односе између Турске и Грчке заоштрио.

Ако се велике силе не постарају да нађу згодан начин за мирно рјешење критског питања и ако због тога букне грчко-турски рат, шта ће тада бити и хоће ли се моћи одржати европски мир? Руски листови предвиђају, да ће се, ако наступи рат између Грчке и Турске, европски мир нарушити и захтјевају да се ма по коју цијену мир одржи. И француски листови савјетују Грчку, да се чува „непромишљених корака, јер ће рачун платити само они“ и да не изазива сукобе, којима се крај не може догледати. Свакако да Европа, која се и јесенас, по анексији Босне и Херцеговине, чувала да се мир не поремети, жели да стање мира и даље остане неповријеђено. Опште је увјерење, да би рат због критског питања, неминовно изазвао већих компликација и гвоздени мир на бајонетима био би нарушен. Европске силе употријебиће зато сав свој ауктoритет, да се status quo одржи.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Српске народне пјесме у чешком пријеводу. Чувени чешки књижевник и новинар г. Јосиф Холечек превео је и прије неки дан штампао прву књигу српске народне поезије. Г. Холечек од младости своје проучава и прати живот српског народа у свима српским крајевима, па је написао више ваљаних расправа и књига, које никад неће изгубити вриједност. Он познаје душу српског народа, његове народне умотворине, зна одлично, а српски говори као Србин, и пошто је необично вриједан радник, стигао је покрај својих огромних послова, да преведе један дио српских народних пјесама из Вукове збирке. У првој књизи Холечекова пријевода има 25 пјесама, међу којима је више о Краљевићу Марку.

Чешка критика вели за овај Холечеков рад, да долази у ред највећих и најљепших тековина чешке књижевности.

Хвала г. Холечеку.

Нов Марконијев изналазак. Маркони завршава у овај мах конструкцију новога апарата, који ће бити од изванредног значаја. Тим ће се апаратом изговорена ријеч смјеста моћи обратити у написану. Струја говора ставиће на име један писаћи апарат у кретање, па би тиме био ријешен један ванредан проблем. Према томе би се телеграфска служба обратила у телефонску, па се ни писма не би више писала, него „говорила“ Маркони обећава, да ће за мјесец дана моћи свој нови апарат показати широј јавности.

Списак српских просвјетних и добротворних удружења. Осјећа се велика потреба, да већ једном добијемо гдје на окупу тачан попис свих наших просвјетних и добротворних удружења. Додуше, донекле то доносе поједини календари, али и то је још увијек мршаво и непотпуно. Да тој потреби удовољи, одлучио је Управни Одбор Српско-Занатлиског Пјевачког Друштва *Невена* у Новом Саду, да састави и изда такав спис. С тога се и обратио посебном молбом на сва таква удружења, да доставе ради прикупљања грађе за њихову историју: тачно име и адресу удружења и све важније податке о организацији и раду, кад је основано, ко су му чланови и како се кретаху бројно до сада и све знаменитије појаве из досадашњег рада. — Ми препоручујемо пажњи, особито предсједницима тих удружења, да се одазову овом позиву, а податке и све што се тога тиче, ваља слати на адресу: Јован Живојновић, предсједник „Невена“ — Нови Сад (Ujvidek Lazar ut. 21. a.)

Бесједе дра Мих. Полита-Десанчића. Политичка борба српскога народа у Војводини тешка је и мучна. Она траје већ десетинама година, па је српски народ у ту борбу утрошио најбољу снагу својих синова. Тој политичкој борби треба да остане трага у Српству. Многе ствари одлазе у заборав те млађи нараштај не зна за њих, па с тога не може више пута да схвати везу међу скором прошлошћу и садашношћу

Политичка борба, коју је водио српски народ у Војводини све до октобарске дипломе од године 1860. и од успоставе мађарског устава године 1867., огледа се понајвише у саборским говорима појединих српских посланика на мађарском и хрватском земаљском сабору.

Збирку такових говора или бесједа до сада имамо само *у бесједама д-ра Мих. Полита-Десанчића*. Од тих бесједа изашла је збирка године 1883., која је садржавала вријеме српске политичке борбе од године 1861. до године 1883. Године 1899. изашао је други дио те збирке, који је садржавао вријеме од године 1883. до године 1898. Пошто је д-р Мих. Полит-Десанчић године 1906. био изабран у Великој Кикинди за посланика на мађарски сабор па је од то доба држао многобројне бесједе, то су се ове тако намножиле, да би могла изаћи збирка као трећи дио његових бесједа. Тај трећи дио једва да би могао стати у једну књигу, већ би се морао ставити у двије књиге. Дионичарско друштво „Браник“ у Новом Саду одлучило је, да изда тај трећи дио Политових бесједа.

Свака књига те најновије збирке износиће до 20 штампаних табака или преко 300 страна на великој осмини а на финој артији. Цијена ће свакој књизи бити три круне.

Препоручујемо најтоплије нашим читаоцима и ове бесједе Политове, које ће уз повјесницу политичке борбе српског народа у земљама под мађарском круном садржавати и неке новинарске чланке уваженог борца за народна права д-ра Полита, који освјетљују доба дотичне политичке борбе Срба у Војводини.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Из Митрополије. Св. Синод завршио је овогодишњи синодални рад и своје сједнице закључио.

Из Богословско-Учитељске Школе. Данас, 27. о. м., завршена је школска година у Богословско-Учитељској Школи. Послије благодарења читане су ученицима годишње оцјене у присуству Високопреосвештеног г. Митрополита Митрофана и заступника министра просвјете и црквених послова, министра правде г. д-ра С. Дрљевића. И један и други захвалили су како г. ректору тако и г.г. наставницима на раду и постигнутом успјеху у првој години ове школе, заснованe са новим и проширеним наставним програмом.

У почетку године уписало се у ову школу свега 39 ученика, од којих су течајем године иступили двојица због болести, те их је крајем године било 37. Од ових су добили први ред с одликом 11 ученика, 19 први ред, а седморици, који су ступили у ову школу из других српских гимназија, гдје се не учи руски језик, дато је право, да из тог предмета држе испит у почетку идуће школске године.

Нижа држ. гимназија у Подгорици. Школска година 1908/9 завршена је у овој гимназији 18. о. мј. Резултат овогодишњег рада био је шљедећи:

У почетку и преко цијеле школске 1908/9 год. уписало се у гимназију 353 ученика-це. Течајем године иступило је 19; отпуштено 6; искључено 18; умро је 1; испитано их је на крају године свега 309. Од тих су заслушили: I ред с одликом 31 (и то 15-торица у I. разреду, 9-торица у II. разр., 6-торица у III. и 1 у IV, разр.); I. ред 110; II. ред 31; III. ред 58; поправни испит 78. Прелазе у старији разред 141, и то у V. 11, у IV. 27, у III. 41 у II. 62.

Годишњу награду графиње Јелене Чернадијев од 50 франака добила је најбоља а најсиромашнија ученица I-га разр. *Наста Ђуришићева*.

У гимназији је радило десет наставника и управитељ.

Женска Радничка Школа. На Петров-дан биће у овд. Женској Радничкој Школи Њ. Кр. В. Књагиње Јоланде изложба радова, на коју је сваком слободан приступ. Изложба ће бити отворена од 9 сати изјутра до 6 сати по подне.

Забава. Прво Црквено Пјевачко Друштво „Његош“ приређује на Петров-дан у просторијама Зетског Дома. а у част имен-дана свога Узвишеног Покровитеља Њ. В. Књаза Петра забаву са овим програмом:

1. „Химна“ пјева друштвени збор. — 2. Мокрањац: „Хајдук Вељко“, пјева друштвени збор. — 3. Рубинштајн: „Азра“ соло уз пратњу гласовира пјева г. Крсто Аврамовић. — 4. „Пойдемъ пойдемъ“, полка по Славјанском, пјева друштвени збор. — 5. „Изгубљена срећа“ корнет уз пратњу гласовира. — 6. „Коло“ пјева друштвени збор. — 7. И. Бајић: „Винска пјесма“, пјева друштвени збор.

Послије концертног дијела биће игранка. На забаву имају приступа само позвани. Улазнице се могу добити у радњи г. Николе Кнежевића, а на дан забаве у вече на каси.

Дјечији Сад. У недјељу, 21. о. м., закључена је школска година у Дјечијем Саду Велике Књагиње Милице Николајевне. Вриједне учитељице овога забавишта, г-ђа Милетић и г-ђца Петровић сваке године све више доказују нам, шта се може постићи са нашом дјецом трудом и усрдним радом.

Свечаном завршетку шк. године присутни су били дјечији родитељи и многи други одлични гости, које је веома занимала изложба дјечијих ручних радова и игре и декламације малих ученика.

На свршетку, сви присутни, заједно са дјецом, сликали су се пред здањем забавишта.

† Капетан Мијајло Протић. У ноћи између 7. и 8. ов. мј. преминуо је на Андријевици, у својој 65. години, дугогодишњи службеник Господара и Домовине. кап. *Мијајло Протић*. Покојник је служио најприје као официр и као такав свуда се показао да је достојан син своје домовине и витешких му предака и посвједочио је то на неколико мјеста, гдје свој живот није штедио, као код Манастира Ђурђевих Стубова, када турска сила бијаше манастир опколила и у њему прваке васојевићке, међу којима бијаше и покојник. Доцније га је наш Узвишени Господар поставио за племенског капетана, у којој је служби и пенсионисан.

Племе васојевићско, цијенећи веома врлог покојника, похитало је како из наше границе тако и изван ње, да га на дан погреба до вјечне куће отпрати, и 2—3000 особа са многобројним чиновништвом бијаше окупљено, да му пошљедњу пошту ода, а над гробом опростио се са покојником свештеник г. Видак Мићовић дирљивим говором.

Као официр, покојник је био одликован поред војничких, још и златном и храбром медаљом — а као капетан и управитељ вароши Андријевице, и звијездом царско-турском.

Земљорадничка Задруга из Зете за † Мијата Марића. Земљорадничка Задруга из Горичана у Зети, послала је ових дана овд. „Друштву за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“ 20 круна као прилог мјесто вијенца за свог члана пок. *Мијата Марића*.

Покојник је био веома имућан домаћин и честит човјек у сваком погледу. Своју честитост је показао и при оснивању Земљорадничке Задруге у Горичанима. И ако је живио у дијелу Зете што је под Турцима (у селу Матагужима до саме границе, он је ипак тражио да буде члан горичанске Земљорадничке Задруге чим је ова основана, подлажући за њен кредит цијело своје велико имање које му је у нашој граници, чиме је кредитна способност задругина јако порасла. Марић је у животу задругину, а као члан њеног надзорног одбора, показао велику љубав према задрузи, те се стога и морала јако коснути задругара његова ненадна смрт, па су на својој скорашњој главној скупштини и ријешили једногласно, да се за Марића учини поменути прилог, што нека им служи на част, тим више, што су се баш сјетили „Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“ те прилог за Марића њему дали, јер то показује да задругари горичанске Земљорадничке Задруге зрело мисле о нашем привредном покрету.

Прилог „Друштву за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“. Осим круна 20 прилога Горичанске Земљорадничке Задруге у Зети за пок. Мијата Марића, који се прилог на другом мјесту овдје помиње, Друштву је приложио и г. др. Јован Кујачић, физикус на Даниловом граду, педесет примјерака своје поучне књижице „Нервозе“, да се комад по 70 пара прода у корист друштвене касе.

Управа Друштва, захваљујући г. Др. Кујачићу на прилогу, моли свакога ко жели да ову књижицу набави, да се ради куповице и наруџбе изволи обратити овд. Књиговезачкој школи и радионици друштвеној.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз, 23. јуна. Мин. спољних послова, Пишон, рекао је у парламенту у свом одговору на једну интерпелацију, да није сада згодан час за претрес питања о будућем режиму на Криту. Велике силе ће се односно тога споразумјети, кад буду прилике за то повољне. Међународне чете почеће 27. јула (по нов. кал.) да се са острва повлаче, а замијениће их четири ратна брода. Велике силе рачунају са умјереношћу и разборитошћу Турске и Грчке, како би се избјегле тешкоће које би изазвале озбиљне сукобе.

Петроград, 23. јуна. Царска породица вратила се у Петерхоф.

Будимпешта, 23. јуна. Министарски Савјет одлучио је, да се одазове жељи краљевој, да и даље привремено води државне послове.

Петроград. 24. јуна. Цар у пратњи више Великих Књажева и министара Столипина и Фредерикса, отпутовао је у Полтаву.

Биоград, 25. јуна. Из Ристовца на српско-турској граници јавља се, да су турске власти одлучиле изагнати све учитеље српских школа из Паланке на основу закона о скитницама, који је закон недавно усвојен од турског парламента. Сувише, турске власти као да су намјерне, да распусте српске установе по селима, основане на повластицама добивеним од патријаршије. Ова вијест произвела је у Биограду врло рђав утисак.

Будимпешта, 25. јуна. Званично се јавља, да је Векерлова влада поново наименована.

Биоград. 26. јуна. Краљ је примио у свечаној аудијенцији нарочито турско одасланство, које је нотифицирало ступање на пријесто султана Мухамеда V.

Цариград, 26. јуна. Послије дугог претреса камара је великом већином донијела изјаву, да Измаил Кемал, арбанашки посланик, није крив по оптужби за учествовање у догађајима од 1. априла о. г.

Биоград, 27. јуна. На јучерашњем свечаном обједу у част турске нарочите мисије, Краљ је у здравици Султану и Турској рекао, да Србија жели подржати односе доброг сусједства и срдачног пријатељства с Турском. Министар Норадунгијан одговарајући Краљу на здравицу потврдио је, да се у Турској најживље настоји на учвршћењу односа доброг сусједства и пријатељства с народом српским.

Мисија је данас отпутовала у Букурешт.

Полтава, 23. јуна. Цар, Велики Књажеви, Столипин и пратња стигли су овамо да присуствују свечаностима 200-годишњице од побједе код Полтаве. Цар је дочекан великим одушевљењем, варош је окићена.

Позив на претплату

Првог јула тек. године истиче претплата многим нашим г. г. претплатницима, — зато се позивају исти — ако желе и даље наш лист примати — да изволе на вријеме обновити претплату, — како не би било прекидања у пошиљци листа.

Претплату на **„Глас Црногорца“** прима: **за Црну Гору, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину** и **све друге земље — само Администрација „Гл. Црногорца“** на **Цетињу.** — Коме је наручније може претплату слати госп. **Вељку Рамадановићу, Књ. Цр. агенту у Котор (Cattaro — Dalmatien).**

„Глас Црногорца“ стаје: за Црну Гору на годину круна 8; — на пола године круна 4. — За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину: на годину круна 12, — на пола године круна 6. — За све друге земље: на годину 20 франака у злату, — на пола године 10 франака у злату.

„Глас Црногорца“ неће се никоме слати — ко унапријед не пошаље претплату.

Претплата на „Глас Црногорца“ прима се само у годишњим и полугодишњим роковима. —

Цетиње, 8. јуна 1909 год.

Администрација „Гласа Црногорца“

ОБЈАВА

Даје се на знање свијема молиоцима стипендија Књ. Министарства просвјете и црквe. послова, да се ни једна молба за стипендије неће узети у обзир, којој не буду приложени:

1.) Крштено писмо;

2.) Школско свједочанство од посљедње двије године;

3.) Свједочанство од политичке власти о имовном стању, у ком ваља да стоји и то, колико дјеце имају молиочеви родитељи; и

4.) Љекарско свједочанство о здрављу и накаламљенијем богињама.

Све ове свједоџбе треба послати у оригиналу и пријепису. Оригиналне свједоџбе вратиће се молиоцима, пошто се упореде с пријеписом.

Рок подношењу молба траје до 1. августа 1909 године. Послије овога рока неће се узимати у обзир.

ПБр. 2074. Из канцеларије Књ. Министарства просвјете и црквe. послова, 27. јуна 1909 године, на Цетињу. 1,4

Слиједи додатак

ПОЗИВ

Позивају се сви питомци Књ. Министарства Просвјете и Црквен. послова, да најдаље до 10. јула ове године поступе сагласно чл. 5. „Правила о држ. питомцима“, т. ј. да поднесу Министарству Просвјете и црквен. послова, извјештаје од управе дотичне школе о свом владању и успјеху у наукама.

У противном случају поступиће се према питомцима сагласно чл. 6. поменутијех правила.

П.Бр. 1909. Из Канцеларије Књ. Министарства Просвјете и Црквенијех послова, 18. јуна 1909 год. на Цетињу. 2,3

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, дана 5 јула ове год. држаће јавну лицитацију у Канц. Одјељења за Грађ. и Саобраћај за набавку потребитих прозора и врата за здање „Дома Књ. Владе“ на Цетињу:

1) 14 прозора на два телера, спољњи од арижа, унутрашњи од јеловине, на компас;
2) 181 прозор на два телера, спољњи од арижа, унутрашњи од јеловине;
3) 40 прозора на један телер, од јеловине;
4) 12 прозора на један телер од арижа;
5) 6 врата од арижа на компас;
6) 216 врата од јеловине;
7) 16 врата простих од јеловине.

Подузимач је дужан предати цијелу количину унутрашњих телера на мјесто грађевине, најдаље до 1 марта 1910 — а спољне до 1 маја 1910. год.

Подузимач дужан је предати кауцију од тридест на сто у готову новцу или непокретним добрима. Непокретност подложена има се таксирати о трошку подузимачевом.

Остали ближи услови могу се сазнати у канц. Одјељења за Грађ. и Саобраћај, сваког радног дана за вријеме канцеларских часова и на дан лицитације.

Бр. 1051. Из Канц. Одјељења за Грађ. и Саобраћај, 20. јуна 1909. год. Цетиње.

ОБЈАВА

Овим се извјештавају сви црногорски поданици, који се налазе у Америци, да никако свој уштеђени новац не шаљу у домовину преко тамошњих мањих новчаних завода нити да га код истих остављају на приплод, јер ови нијесу довољно сигурни, већ нека то само чине код познатих великих новчаних завода у Америци тражећи, да им се новац упути у Црну Гору у новчаном писму, а не упутницом.

Наши поданици, који се не буду држали овог савјета излажу се опасности да штетују своју зараду, као што су је досад већ многи штетовали.

Препоручује се свима онима, који имају својих у Америци, да их савјетују да са опремањем новца раде као што је горе изложено и да се особито чувају да своје уштеде повјеравају људима, који им под видом братства и патриотизма нуде своје услуге.

№ 438. Из канцеларије Књ. Министарства Иностраних Дјела, од 7. марта 1909 год. на Цетињу. 10,10

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, дана 2 јула ов. год. држаће јавну лицитацију у Подгорици, за набавку потребите дрвенарије за градњу здања „Дома Књ. Владе“ на Цетињу.

1) 4500 комада јелових штица од 3 метра дужине, 0.25 м. ширине и 3—5 цм. дебљине;
2) 909 комада јелових греда, разне дужине и дебљине;
3) око 1000 метара јелових греда, такође разне величине; и
4) око 1000 комада штица јелових од 4 м. дужине, 0.25 м. ширине и 3—5 цм. дебљине.

Подузимач је дужан предати цијелу дрвенарију на мјесто грађевине, најдаље до 1 јануара 1910 год. а 1000 комада штица од 4. м. до 1. септембра ов. год.

Подузимач је дужан предати кауцију од тридесет на сто у готову новцу или непокретним добрима. Непокретност подложена има се таксирати о трошку подузимачевом.

Остали ближи услови могу се сазнати у канцеларији Одјељења за Грађ. и Саобраћај сваког дана за вријеме канцеларских часова, на дан лицитације и у канцеларији настојника грађевина у Подгорици почевши од 24 овог мјесеца

Број 1051. Из Канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај, 20. јуна 1909 год. Цетиње.

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, дана 29. јуна т. г. држаће јавну лицитацију у канцеларији Капетанског Суда у Л. Ријеци, за израду 18 виших и мањих камених мостића на линији колског пута Колашин—Јаблан.

Цјелокупни материјал за мостиће, дужни ће бити прибављати подузимачи.

Подузимачи ће бити дужни израдити све мостиће најдаље до 1. окт. т. г. Планови прорачуни и други ближи услови, могу се сазнати у канцеларији Одјељења за Грађевине и Саобраћај сваког дана за вријеме канцеларијских часова, а такође и на дан лицитације.

Подузимачи су дужни предати Одјељењу кауцију од тридесет на сто 30% од вредности погођеног рада и то у непокретним добрима или готову новцу. Непокретност дужни су подузимачи о свом трошку таксирати у надлежном капетанском или Општинском Суду. Ко би желио лицитирати нека писмено извијести Одјељење за Грађ. и Саобраћај најдаље до 24. јуна ов. год.

Број 964. Из Канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај, 11. јуна 1909 г. Цетиње. 3,3

ПОЗИВ

Којим се позива Петар Тошић из Жабљака (у Језерима), који је прије пет (5) година отишао у Краљевину Србију, да у року од три (3) мјесеца, рачунајући од првог увршћења овог позива у „Гласу Црногорца“ лично предстане овој Конзисторији, ради коначног ријешења бракоразводног спора са његовом супругом Видом, кћером Марка Новосела.

Не пријави ли се речени Тошић у одређено му овим позивом вријеме, ради реда поставиће му се бранитељ, који ће га у овом спору заступати, на основу чега ће се и у његовом осуству коначно ријешење донијети.

Број 1463. А. 1908—52. Из Конзисторије Цетињске, 23. маја 1909 Цетиње. 3,3

ОБЈАВА

На дан 26. јула тек. године у 10. часова прије подне, Административно одјељење Министарства Финансија и Грађевина, одржаће јавну лицитацију за набавку цјелокупног канцеларијског материјала за сва државна надлештва и школе у земљи.

Ко би се желио примити, да потребну количину канцеларијског материјала ли-ферује, нека се за ближа извјешћа и услове обрати сваког радног дана, у канцеларијске часове, поменутом одјељењу, гдје се могу видјети и гдје ће се примати модели свију врста писаћег материјала.

Уговор ће се закључити на три године, од 26. сеп. 1909. до 26. сеп. 1912. год. по старом календару. Подузимач има положити у Благајни Књ. Министарства Финансија и Грађевина као кауцију у готову новцу или папиру од вредности 6,000 круна.

Број 370. Из канцеларије административног одјељења књ. министарства финансија и Грађевина, 29. маја 1909 год., Цетиње. 5,8

ОБЈАВА

Сагласно ријешењу Одбора општине вароши Никшића од 26 маја о. г. на први јула тек. године, даваће у канцеларији потписате Управе *на јавној лицитацији контрат меса за општину вароши Никшића* за вријеме од 1. јула ове до 1. јула 1910 године.

Лицитација ће се означеног дана т. ј. у сриједу 1 јула отпочети од 8—12 прије и од 2—5 часова по подне, и контрат ће се уступити понудиоцу најниже цијене, наравно ако та буде повољна за Општинску Управу. На пет дана раније могу се виђети контратски услови са односним обавезама у канцеларији ове Управе.

Лицитантима тражи се кауција од 5000 круна, у готовом новцу или у сигурном непокретном имању, које би се за ту сврху имало заставити.

Број 238. 13. 1909. 157. Из канцеларије Управе вароши Никшића 2. јуна 1909 године, у Никшићу. Р.140 Бр.315 2,2

ОГЛАС

Јаков син **Ђурка Ј. Чворовића** из **Шавника** пошљедњи пут јавио се својој породици децембра мјесеца прошле 1908 године из *Bizbee, Arizona — Amerique.*

Како од тог доба до данас његова породица нема никаква гласа о њему, то се моли сваки, ко би што о поменутом знао, да о томе неодложно извијести ово Министарство.

Бр. 1216. Из канцеларије књ. министарства иностраних дјела, од 16. јуна 1909 на Цетињу. 2,3

ЗАХВАЛНОСТ

Кр. Министарство Финансија у Србији, извољело је поклонити 105 комада књига својих службених издања библиотеци школе за финансијске и административне чиновнике на којем лијепом поклону Дирекција школе уљудно захваљује.

Бр. 15. Из Дирекције школе за финансијске и административне чиновнике, 19. јуна 1909 год. Цетиње.

Службени огласи

ОГЛАС

У извршењу ријешења потписаног суда од 30. маја ове год., број и ознака доњи, а на темељу чл. 665. и 666. Општег Имовинског Закона, у вези са чл. 220. тачка 2-га закона о суд. поступку у грађ парницама овим се ставља до знања заинтересираним, да је за старатеља отсутног Петра Тошића из Језера, одређен његов брат Новица Тошић, из истог мјеста, који ће га пред судовима заступати у свима његовим имовинско-правним пословима.

Уједно се овим позива и отсутни Петар Тошић на предстанак потписаном суду ради личног заступства по горњим пословима, као и његови повјериоци, да, до закључно 16. августа ове год. поднесу Обласном Суду своје пријаве заједно с пуноважним документима за потраживање према Тошићу, а који, и у колико то, до данас нијесу учинили — с напоменом, да се послије горњега рока ниједно потраживање неће уважити.

Број 1787. ex 1909 IV. — 1903. 884.
У Никшићу, 2. јуна 1909 г.

— Књ. Обласни Суд —
за предсједника
судија Дим. Ј. Николић

Р.157 Бр.311 3,3

ОГЛАС

На основу решења Књ. Великог Суда од 6. марта т. год. број 491. IV. 908—134.

Износи се на јавну продају доље потписата непокретност Луке Јокова Бастаћа овдашњег, у вредности од круна 1050.

Непокретност састоји се у једној кући у званом мјесту црном потоку при вароши, ограђена сувомеђом, окартана клаком и пијеском.

У дужини куће међу зидовима метара 6·75 цм., у ширини метара 4·95 цм., висине 2·40 цм. са једним малим приградком као кужина и са зградама, које су на комуници.

Продаја ће се вршити у канцеларији Општинског Суда на Ријеци у три рока: 18 јула, 18. августа и 18. септембра ов. год. од 2 уре до 5. послије подне: на првом року неће се непокретност никоме продати испод процијењене вредности, а на другом хоће, али не испод $^2/_3$ процијењене вредности, а на трећем року продаће се понудиоцу највише цијене.

Сваки има право лицитирати — на кога остане положити готов новац.

К Броју 143 ex 909. 16—207.
Ријека, 18. јуна 1909.

Општински Суд
Предсједник
Р.170 Бр.334 1,1 кап. Илија Шћеповић.

ОГЛАС

У смислу ријешења Књ. Обласног Суда, из Колашина, од 25. фебруара т. г. број 240 износи се на јавну продају доњеописана непокретност Јована М. Губеринића из Сеоца, за исплату дуга Милована С. Вуковића из Велике. Процијењена круна 240.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда, у три рока: 15. јула, 15. августа и 15. септембра ове године у 10 ура прије подне.

На првом року неће се непокретност продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и више, али не испод $^2/_3$ процјене, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

Зв. „Боја“ 1 рало оранице; граничи: од југоистока башт. Риста Губеринића, од запада башт. Богдана Губеринића, а од сјевера баштином Милуна Губеринића.

Број 542. 1909. 340. 1908.
Крушево, 14. јуна 1909 г.

Капетански Суд
за капетана глав. кмет
Р.175 Бр.337 1,1 Миладин Шошкић

ОГЛАС

На основу наредбе Књ. Обл. Суда од 16. априла о. г. број 1251 IV—1906—IV—1906 —97 са овим се износи на јавну продају доље описана непокретност Крста С. Ђуричића, из Никшића, која је процијењена круна 2325.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда, за продају одређују се три рока: први рок 28. јула, 28. августа и 28. децембра ове године, у три сахата послије подне.

На првом року непокретност неће се продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $^2/_3$ процијењене вриједности, а на трећем року, уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, те имају на ову непокретност какво реално право, дужникови повјериоци и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду пријед прве продаје.

Опис непокретности:

I. Једна кућа једно бојна; зидови клачни, са три прозора и једним вратима, покривена прво са штицом па сламом, пола куће потаваљено, са једном камаром; кућа је дугачка метара 11 и 15% а широка метара 7 и 40%, а висока метара 3; Процијењена круна 700.

II. Један шљиваљак пред истом кућом са 64 комада воћака, у којем се налази и бунар са добром водом, који не пресушује.

III. $6^1/_4$ рала земље оранице око исте куће, која ја процијењена (рало по 180 круна) круна 1125.

Гореречена имовина лежи у овим границама: од истока колски пут, који води Дукљи, од запада поток, од сјевера земљом Јакова Драшковића и једним ралом земље остављеног Кр. Ђуричићу, од југа земљама Ђура Шћеповића и Душана Дангубића.

Број 564 ex 1909 1906—567.
Никшић, 20. јуна 1909 год.

Општински Суд
Р.295 Бр.341 1,1 судија М. В. Мијушковић

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност ком. Павла Вуисића из Колашина за намир дуга Милану Радовићу из Липова. Непокретност је процијењена круна 14050.

Продаја ће се извршити у канцеларији општ. Суда у Колашину.

За продају одређују се три рока: први на 15. јула, други на 15. августа, а трећи на 15. новембра ов. год. у 3 сата послије подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и ниже, али не испод $^2/_3$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се они те имају на непокретност какво реално право, као и сви они, који имају право прече купње да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

I. три рала и $^1/_4$ од рала оране земље и $^3/_4$ ливаде; сва у једном комаду у подграђу ове вароши први нумер. заграђена простим зидом са сваке стране, на истој земљи двокатна кућа дугачка м. 12 а широка 9·70 цм. садржи на горњем боју три камаре, једну кужину, два портика на доњем боју садржи двије магазе подијељене зидом, за горњи бој налазе се дрвене степенице и наврх истих балкон од дрвета.

Кућа је саграђена од камена стара израда а изнутра дрвени материјал, покривена јеловом шиндом. пред кућом налази се пјац обграђен зидом са 3 стране; са четврте дрвени материјал дужине 15, а ширине 14 м. 50 цм. налази се пред степеницама западне стране куће.

Непокретност граничи: од истока земљом Ђорђија Жуткића, од запада колским путем, који иде мосту на Тару, од сјевера комуном, а од југа путем, који води с колског пута кући Бошковића. па кућом и баштом Бошковића до земље Жуткића.

II-го Млинови на ријеци Свињачи су два витла и ваљаницом под једним јазом, а под једним кровом. млини су у најбољем реду, а ваљаница не ради запуштена због нерада ширина је м. 5·90 цм., а дужине м. 9·90 цм. садржи једну камару — поменути млинови направљени су како зид тако и дрвенарија од дуплог материјала а покривени шиндом, позади истога са источне стране налази се 6 м. простора а граничи од истока кућом Јована Ђокића, од запада путем, од сјевера ријеком Свињачом од југа исто путем.

Број 299—IV—1909—88.
У Колашину, 16. јуна 1909 г.

Општински Суд
предсједник
Р.400 Бр.338 1,1 сердар М. Влаховић

СТЈЕЧАЈ

Ријешењем Обласног Суда у Колашину, од данас, број 1119. IV. 1909. 314, донесеним у смислу наредбе Књ. Министарства Правде, од 23. маја т. г. број 1852., отворен је стјечај над свом имовином Милоша П. Мартиновића из Андријевице; стога се позивају сви његови дужитељи да најдаље до 1. јула ове године, пријаве своја потраживања Обласном Суду у Колашину, поткријењена потребним исправама. Ко се, пак, не пријави до означеног рока, потраживање му се неће уважити.

Колашин, 29. маја 1909 год.

Књ. Обласни Суд
За врш. дуж. предсједника,
Р.99 Бр.312 3,3 судија, Ђ. Вуковић

ОГЛАС

Петру Ф. Гардашевићу и Андрији Ђ. Гардашевићу из Броћанца, нестале су у Буенос-Аиресу — Јужној Америци — двије уложене књижице, под број 147 и 149, књига III, по којима су власници истих 26. јула 1908 г. код Прве Никшићске Штедионице положили, први кр. 798·40 п., а други кр. 823·40 п.

Стога се позива онај у чијим би се рукама нашле поменуте двије књижице, да их у року од мјесеца дана од данас пријави потписаном суду.

Број 2087 VI. 1909—58.
У Никшићу, 23. јуна 1909 г.

— Књ. Обласни Суд —
предсједник
Р.96 Бр.350 1,3 Ш. М. Мартиновић

ОГЛАС

Крсту Гардашевићу из Броћанца, нестала је у Буенос-Аиресу — Јужној Америци — уложена књижица под бројем 148, књига III. по којој је власник исте 26. јула 1908 г. код Прве Никшићске Штедионице уложио кр. 823·40 п.

Стога се позива онај у чијим се рукама данас поменута књижица налази, да ју у року од мјесец дана од данас пријави овом суду.

Број 2059 VI. 1909—57.
У Никшићу, 23. јуна 1909 г.

— Књ. Обласни Суд —
предсједник
Р.80 Бр.351 1,3 Ш. М. Мартиновић

ОГЛАС

У смислу ријешења Књ. Великог Суда на Цетињу од 14. новембра 1908. год. Број 1203—IV—1908.—370.

Износи се на јавну продају доњеописана непокретност Стевана и Ђура браће Станишића из Његуша. Процијењено круна 228.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог Суда, за које се одређују три рока: 22. јула, 22. августа и 22. децембра 1909. год. у 10 сати прије подне.

На првом року неће се непокретност продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и ниже, али не испод $^2/_3$ процјене, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1. земља звана „Ђуркова Њивица“ $^1/_8$, $^1/_{16}$, ограничена: од сјевера земљом Станише Маркова, и од других страна општинском комуницом. Процијењена круна 80.

2. Дионица удута у „Љут“, ограничена од истока, запада и сјевера удутом Марка Перова, и југа удутом Вука Шћепанова. Процијењено круна 40.

3. земља звана „Јешев До“ $^1/_8$ оранице, ограничена: исток и сјевер земљом Марка Перова, југ и запад земљом Зека Драгова. Процијењено круна 108.

Број 347—137—1908.
Његуши, 23. јуна 1909 год.

Капетански Суд Његушки
Р.217 Бр.356 1,1 капетан Ђуро Врбица

ОГЛАС

Николи Гардашевићу, из Броћанца, нестала је у Буенос-Аирес — Јужној Америци — уложена књижица под бројем 150 књига III., по којој је власник исте 26. јула 1908 год. код Прве Никшићске Штедионице уложио кр. 723·40 пара.

Стога се позива онај у чијем се рукама поменута књижица данас налази, да ју у року од мјесеца дана од данас пријави овом суду.

Број 2058. VI. 1909—56.

У Никшићу, 23. јуна 1909 год.

— Књ. Обласни Суд —
предсједник
Р. 80. Бр. 352, 1.3 Ш. М. Мартиновић

ОГЛАС

У смислу ријешења Књ. Обласног Суда на Цетињу од 28. маја 1909 год. број 1889—IV—1908—460.

Износи се на јавну продају доњеописана непокретност Стевана и Ђура браће Станишића из Његуша. Процијењена круна 1908.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда, за које се одређују три рока: 23. јула, 23. августа и 23. децембра 1909 год. у 3 сата послѣ подне.

На првом року неће се непокретности продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и ниже, али не испод $^2/_3$ процјене, а на трећем року непокретности ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1.) земља у планину звана „Кривача“ 1 рало $^3/_4$ оранице; ограничена са свију страна општинском комунипцом. Процијењена круна 980.

2.) земља звана „Њивица“ у село Дуги До $^3/_4$ оранице са припадајућим, ограничено: од истока Нико Ђуров са удутом, југа исти Станишић са удутом, запада Станишић са кућама и сјевера са земљом Станише Маркова и путом. Процијењено круна 1000.

Број 348—101—1909.

Његуши, 23, Јуна 1909 год.

Капетански Суд Његушки
Р. 208 Бр. 355 1,1 капетан Ђуро Врбица

СУДСКИ ПОЗИВ

У смислу рјешења Књ. Обласног Суда на Цетињу од 23. јуна т. г. број 2194 ex 1909—IV—1908—522., позива се **Томо Марков Мартиновић** из Бајица, који је прије извјесног времена одбјегао у иностранство, да најдаље до 1. септ. ове године, у 9 сати прије подне представе потписаном суду, јер је горњим судским рјешењем стављен под суд и кривичну истрагу, због дјела прављења лажних исправа, превара и банкротства. Ако речени Мартиновић до означеног дана не представе поменутом Суду, ради одговарања за почињене кривице, Суд ће, без обзира на његов изостанак, изрећи своју заочну пресуду (in contumaciam), сагласно законским прописима о томе.

На Цетињу, 25. јуна 1909 год.

— Књ. Облосни Суд —
Заступник Предсједника
Р. 118 Бр. 357 а 1,3 М. Р. Марковић

СТЈЕЧАЈ

Ријешењем Књ. Обласног Суда на Цетињу од 23. јуна т. г. број 2194 ex 1909.—IV—1908.—522. отворен је стјечај над свом имовином презадуженог **Тома Маркова Мартиновића** из Баица, те се с тога позивају сви његови дужитељи, да своја потраживања, **поткријепљена пуноважним исправама**, пријаве поменутом Суду најдаље до 1. септембра ове године, јер се послије означеног дана ничије потраживање неће уважити.

На Цетињу, 25. јуна 1909 год.

— Књ. Обласни Суд —
Заступник Предсједника
Р. 76 Бр. 357-б 1,3 М. Р. Марковић

Приватни огласи

БАРСКО ДРУШТВО

Распоред пловидбе поштанскијех и трговачкијех параброда по Скадарском језеру и Бојани.

Полазак: Поштански и трговачки параброди полазе сваки дан осим недјеље у 10 сати прије подне из Скадра и тичу Вир—Плавницу: понедјељником, сриједом и петком, а Плавницу—Вир; уторником, четвртком и суботом. Истог дана враћају се у Скадар.

Сретање: На Виру с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Полазак: Из Ријеке за Вир полази сваки дан осим недјеље у 11 сати прије подне и истог дана враћа се на Ријеку.

Сретање: С парабродом, који полази из Вира за Плавницу и Скадар и то: понедјељником, сриједом и петком, а уторником, четвртком и суботом с парабродом за Вир и Скадар. На Виру пак с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Сретање: На Плавници с приватнијем подгоричкијем омнибусом у доласку и поласку.

Полазак: Из Скадра за Обод и обратно сваког дана осим недјеље

За подробнија обавјештења треба се обратити односнијем друштвенијем агенцијама.

Р. 156. Бр. 128. 35,36 **УПРАВА.**

СРЕЋКЕ 38 КОЛА

Крал. Српске Држ. Класне Лутрије

6 извлачења са 15.000 добитака и једна премија

могу се добити код:

„Никшићског Трговачког Акционарског Друштва“

као **искључивог овлашћеног продаваоца за Црну Гору.**

ПРВО ВУЧЕЊЕ 9 ЈУЛА О. Г.

Цијена срећака: цијела срећка К. 23·04; половина К. 11·52; четвртина К. 5·76 и осмина К. 2·88.

Срећке се продају само за готово уз пошиљку поштанском упутницом или преко којег од новчаних завода. Извучене добитке исплаћује друштвена благајна, а за тачну исплату јемчи Српска Држава.

Све уплате треба слати на адресу

П. п. бр. 308 1,3 **НИКШИЋСКО ТРГОВАЧКО АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО**

ОГЛАС

Српско Црногорско Емигрантско Друштво

563—11—ave. NEV-YORK U. S. A.

Имамо част јавити браћи Србима у Домовини. — особито онима, који су намјерни путовати за Америку, да смо отворили **Српско-Црногорски Емигрантски Дом**. Примамо наше путнике са Држ. искрцалишта **Ellis Island-а**.

Ово је друштво установљено по закону Државе Њу-Јорк.

За информације — објашњења и савјете треба се обратити друштвеном потпредсједнику госп. *Мићуну М. Павићевићу на Цетињу.*

Предсједник
Р. 70 Бр. 274 4,4 **Мато Злоковић**

НА ЗНАЊЕ. Јављам поштованим грађанима, и свијема који мисле да путују за Америку преко Трста—окејанским бродовима, — да сам опуномоћен од П. Агенције међународне. Р. Христофидне у Трсту, да у име њено примам путнике, експедујем до Тријеста и вршим пуноважно у њено име све послове, који се на експедицију путника односе.

Саопштавајући горње, част ми је овдје изложити и услове као и остало што се на путнике односи.

П. Агенција, у чије име ја радим, прима сваког путника из Црне Горе, са осигурањем, и то да приликом поласка на окејан уз путну вожњу положи још и 10 круна на име осигурања, за коју суму добија полицу тако: Ако у путу погине или умре плаћа му се 1.000 круна; Ако се рани 500 круна и ако га врате добија натраг цио новац од подвоза изузев оних 10 круна што је за осигурање дао.

За горње ја сам добио гаранцију и гарантујем у име фирме свакоме п. путнику.

Дакле, из горњег види се, колика је корист за наше невјеште путнике, јер неморају да се муче и пате по свијетским штацијама, те да их деру самсари, него слободно и без муке и одавде до Трста са мојим упутством и од Трста до Америке са упуством П. Агенције.

Као дугогодишњи амерички радник и познавалац Америке, при кретању сваком путнику даћу тачна обавјештења о свијем радничким штацијама са обје Америке, о цијенама у подвозу, о времену и о свему што коме буде требало да зна.

Моја је радња у Никшићу у мојој сопственој кући до радње г. Мурата Буразеровића.

Никшић, 10. јуна 1909 г.

Споштовањем
Јевто А. Драшковић
Р. 275 Бр. 327 2,3 трговац

ОГЛАС. **Продајем** моју кућу на *Пристан* на најљепше мјесто, из слободне руке; кућа је на два боја са 6 камара и балконом, са кућом припада 3 рала земље ђе има и шуме. Ко жели купити поменуто имање нека се пријави потписатоме. Истовремено продајем и мобиље усљед поласка у Русију, ђе намјеравам кренути до 1. августа ове гоцине.

Улцињ, 10. јуна 1909.

Р. 64 Бр. 325 2,3 **Марко Стаковић.**

КУПУЈЕМ употребљене црногорске марке свих емисија.

Алекса Станковић
Р. 11 Бр. 296 3,3 благајник „Росије“, Београд.

НА ЗНАЊЕ. Зубољекарски кабинет диплом. зубног љекара стално је намјештен у Балшића ул. дом Бећа Лукачевића. Мијења, пломбира, чисти по најумјеренијој цијени.

Подгорица. С поштовањем
Р. 27 Бр. 304 2,3 **Евр. Калуђеровић.**

НА ЗНАЊЕ

Потписати стављају до знања поштованој г. г. трговцима из унутрашњости, због трговачког еспапа који долази за њих, са парабродима Друштва: „Лоид“, Пуља и Унгаро Хрватског Друштва.

Да Агенције не одговарају за њихову робу, коју Царински уред не прима у своје магазине, зато се молимо да г. г. трговци изволе доћи или наредити своим шпедитерима, кад им дође парабродима таква роба, да јој одмах нађу склониште, иначе роба ће изван магазина изложена бити на одговорност власника робе.

Mandić, agent Lloyd-a,
A. Gopgoli, agent Puglia.
Шпиро Вукићевић, агент Унгаро Хрватског Друштва. Р. 90 Бр. 321 2,3

Финих лаких ципела од француског ђона и шевро-а може се добити код **Стевана Ђ. Перовића, Подгорица.**
Р. 16, Бр. 259 6,6

АНИНГЕР & К°
ТРСТ
(Anninger & Co Trieste)
Via S. Nikolo 10

Велико складиште ловачких и ратних пушака. — Оригиналних **Gasser**-ових револвера израђених код фабрике Leopold Gasser у Бечу, најновијих америчких револвера и аутоматичних пиштоља, и сваке врсти. Нови илустровани цјеновник, шаљемо на захтјев и бадава и франко.

П. п. Бр. 293 2—20

Послије потпуно свршених правних наука отпочињем правобранилачку праксу. Заступам у *Кривичним* и грађанским (осим бракоразводних) парницама. Састављам жалбе, вршим наплате, дајем савјете. Рад солидан. Сиротињи упуства бесплатно.

Цетиње. **Александар Кр. Матановић**
(Катинска 101) дипломирани правник
Р. 35, Бр. 347 1,2

Поштанске марке **ПОНИШТЕНЕ** црногорске и осталих балканских земаља купујем — сваку количину — по најбољим цијенама. Пошиљке и понуде на адресу,

A. Weisz, Briefmarkenhandlung.
п.п. Бр. 496. 19,23 **Wien I.** *Adlergasse, 8.*

ОБУЋАРСКА РАДИОНИЦА
ИЛИЈЕ П. ТАНОВИЋА
Цетиње, Катунска улица број 71.

Израђује све врсте модерних ципела за мушке и женске од најбољег материјала, са умјереним цијенама.

Препоручује се поштованом грађанству за посјету. П. п. Бр. 000 3,5

„МОЈ СИН Радован Јелић, који је душевно болестан, задужује се без мога знања, те са овим износим преко јавности, да од данас престајем за његове дугове одговарати.“

Андријевица, 15. јуна 1909 г.
Р. 35 Бр. 339 1,1 **Миле Р. Јелић.**

НА ЗНАЊЕ

Потписата ће Управа сагласно одборском ријешењу од данас добротворима — приложницима цетињске сиротиње:

† Митрополиту Љубиши,
† Милану С. Поповићу,
† Мијату М. Ђикановићу и
† Трипу Прњатовићу

држати годишњи парастос у Влашкој цркви у нећељу, 28. овог мјесеца у $10^1/_2$ сати прије подне.

Број 869 В—1909—287. Из канцеларије Управе Општине вар. Цетиња, 23. јуна 1909 Цетиње.
Р. 57 Бр. 354 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег нигда непрежаљеног брата

† МАШАНА

који је на врху петнаестодневног свог боловања испустио своју племениту душу у наручје своје ожалошћене фамилије на 12-ти априла т. г. у свом родном мјесту Мартинићима у четрдестој год. свог живота;

И преко све наше велике туге и жалости, која нас снађе у овом далеком крају свијета — у леденим пустаријама далеке Alaske — неморемо пропустити, а да незаблагодаримо нашим кумовима, браћи сродницима, племеницима и осталим присутним, који су били у саучешћу и пратњи нашег покојног брата Машана и његово мртво тијело са потоњим опроштајем и цјеливом предали матери земљи у наручје на вјечито борављење

Особита и доживотна нека је благодарност г. г. Др-ма Кујачићу и Радуловићу, који се трудише дању и ноћу око покојника, неби ли га отели из чељусти немиле смрти, али судбина његова би јача од свега и она га покоси и маче са овога свијета. Такођер нека је доживотна благодарност г. г. коман. Богићу, Миловану и Милошу Радовићима; г. г. подкоман. Саву Симовићу и Петру Радовићу, кап. вој. г. г. Томашу Драговићу и Вукалу Ђурановићу — г. поруч. Крсту Павићевићу; г. г. подпоруч.: Благоти Рамовићу, Миловану Мићикукићу, Новаку Савељићу, Милутину Радовићу и Савићу Батрићевићу; г. г. офиц. нар. војске: Стојану. Смају, Новици и Стеву Ђурановићима, Луки Вујовићу, Михајлу Батрићевићу, Митру Ивановићу и Ђорђији Радовићу

Вјечита благодарност нар. посл. г. капетану Др. Радовићу; питом. вој. школе: Ђурановићу и Савићевићу, подофиц. Јоксиму Радовићу;

Доживотна хвала барјактарима: Стаматовићу, Савељићу и Перовићу; кап. писару Саву Савићевићу; г. учитељу Ђоку Ђурановићу;

Вјечита благодарност часн. свјешт. попу Стојану Радовићу. који је над његовом леденом и вјечном раком и над њим преминулим по свјетом српском обичају потоње усопше „пјеније“ извршијо.

Нека је велика и брацка захвалност: Доњесеоцима, Мартинићима, Брајовићима, Спужанима, Пиперима, Новосељанима, Загарчанима и Кучима, који нашег драгог и преминулог брата Машана дивно ожалише и до вјечне куће испратише;

А особита, вјечита и брацка благодарност нека је овамошњој браћи Црногорцима и Херцеговцима, који на глас смрти нашег покојника са раздаљених колонија Amerike, као Seattla, B. C. Canade — ледене Alaske и далеког Jnkona послаше брацко саучешће, писмено и телеграфично;

Доживотна и брацка захвалност г-ну Божидару J. Мемедовићу бивш. подофиц., који се потруди морално и материјално указати што бољу и брацку помоћ, такођер доживотна благодарност г-ну Шћепану Вујошевићу и Ивану Вујошевићу, Ђоку и Радовану Ковачевићима, Мирку Аџићу и Ђоку Перовићу.

Једном ријечи свима и свакоме доживотна благодарност, који се ма којим путем брацки показаше за олакшати велику тугу и бол, који нас је задесијо за нашим братом покојним Машаном и опет вам ожалошћени довикујемо: Хвала вам браћо! Свевишњи Вас штитио од сваког зла и напасти, а нашем драгом и за навијек изгубљеном брату Машану Бог Свевишњи дао рајско насеље и лака му груда своје домородне земље била.

Amalga-Alas, 3. јуна 1909 U S. Amer'ka.

Његова ожалошћена браћа: **Гаврило и Милован Стојковићи** Р. 460 Бр. 328 1,1

Наш непрежаљени отац

† МИХАИЛО ПРОТИЋ

капетан финансијски и управитељ вароши Андријевице у пенсији

пресели се напрасном смрћу 7. јуна ове год. у пуној мушкој снази, у 60 години живота. те сматрамо за дужност изјавити нашу доживотну благодарност:

Њ. Високопреосвештенству г. Митрополиту Митрофану, Војводи Божу Петровићу, Војводи Пламенцу, Војводи Вуковићу. Министру Пламенцу, сердару Вукотићу, Лазару Мијушковићу, Ристу Поповићу, Љубу Бакићу, Илији Вулетићу и свима, који нам телеграфски или писмено изјавише саучешће.

Незаборављена благодарност обласном управитељу Војводи Лакићу и свему чиновништву, које са многобројном масом народа Васојевићског похиташе и братски оплакаше нашег родитеља;

Особита хвала прекограничкој браћи, који у великом броју, нежалећи труда, дођоше и спроводу присуствоваше;

Учитељском колегијуму и омладини школе Андријевичке, који спровод увеличаше, остајемо захвални, као и свештенству, које опијело изврши;

Хвала свештенику Мићовићу на онако дирљивом говору;

Захвални смо народним посланицима, чиновништву и грађанству цетињском, који лично изјавише саучешће покојниковом сину на Цетињу.

Још једном свима и свакоме остајемо захвални и благодарни.

Андријевица, 10. јуна 1909.

У име многобројне родбине: **Велимир и Филип — Протићи.** Р. 167 Бр. 345 1,1

БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти мог драгог и непрежаљеног сина

† ЈОВАНА

који се на повратку за милу му домовину пресели у вјечност у Њу-Јорку у најљепшем момечком добу, у 23 години живота, сматрам за особиту дужност изјавити моју доживотну благодарност Њ. В. Књазу Мирку на његовом племенитом телеграфском саучешћу.

Особита хвала грађанству подгоричком свију вјероисповијести.

Доживвтна хвала свој мојој браћи, кумовима, пријатељима и познаницима, који лично, телеграфски и писмено у огромном броју узеше учешћа у мојој великој жалости и тим мој бол у велико ублажише.

Подгорица, 19. јуна 1909 год,

Ожалошћени отац, **Митар Стругар.**
Р. 100, Бр. 348 1,1

Штампа К Ц Државне Штампарије